

Náša moč

Glasilo za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 15.

V Ljubljani, dné 23. marca 1906.

Letnik I.

Tarifa.

Tarifa, tarifna pogodba, tarifni odbor so besede, ki jih dandanes mnogokrat čujemo v delavskih krogih, posebno pa še med združenim delavstvom. Ker naša organizacija stremi po izboljšanju delavskega stanja na podlagi tarifnih pogodb, zato je dobro, da poznamo te pojme.

Pogodba, ki jo sklene delavec ali delavka s svojim delodajavcem, je življenjsko vprašanje. Kako plačo dobiva delavec in koliko časa mora delati za to plačo, to so vprašanja, od katerih je odvisno življenje delavca in delavke in v mnogih slučajih tudi cele družine. Zato je umljivo, da delavec hrepeni po kolikor mogoče ugodni delavski pogodbi ravno tako, kakor uradnik po dobri plači in kmet po tem, da bi dobro prodal svoje žito in živino. Vsakdo pa ve, da mora posamezen delavec sprejeti delo pod pogoji, ki mu jih narekuje njegov delodajavec. Kaj pa tudi hoče? Če noče delati za ono plačo, ki mu jo je nakazal fabrikant, ali če noče delati toliko časa, kolikor on zahteva, vzame si drugega, ki bo sprejel njegove pogoje. A živeti mora.

Če pa se delavci združijo in se pogovore, da prevzamejo delo le pod pogoji, ki so jih sami nastavili, je pa stvar drugačna. Zdaj se mora fabrikant pogajati, kajti on ne sklepa pogodbe več s posameznikom, ampak z delavsko organizacijo, ki izvoli tarifni odbor. Le ta ima nalogo v imenu vseh delavcev izraziti koliko časa bodo delavci delali in kako plačo zahtevajo.

Take pogodbe imenujemo tarifo ali tarifne pogodbe. Te pa imajo veljavo ali samo za neko gotovo fabriko, ali za vse delavce, ki izdelujejo iste stvari na enem kraju, ali v neki gotovi okolici, ali pa celo za vse delavce (n. pr. čevljarje) cele dežele. Čim večji je kraj, kjer velja neka tarifna pogodba, tem boljše je, ker čim več je složnih ljudi, tem več tudi lahko dosežejo.

Pripomniti moramo pa še nekaj bistvenega. Mnogokrat se zgodi po kakem štrajku, da se ugotovi delavskim zahtevam. Delavci se pomirijo in začno zopet delati, ne da bi se zavezali kaj za bodočnost. Vsled tega začno fabrikanti kmalu tarnati, da ne morejo več plačevati kot so prej, ker jim gre kupčija slabo in delavci so zopet na istem kot pred štrajkom. In prav nič ne moremo reči fabrikantom, ker v resnici niso sklenili nikake pogodbe.

A drugače je pri tarifnih pogodbah. Pri teh se namreč delavci in delodajavci zavežejo toliko in toliko časa n. pr. dve, tri ali pet let držati sklenjene pogoje. Kdor bi pogodbo prelomil, ni več mož-beseda.

Korist tarifnih pogodb sledi sama po sebi. Če je pogodba sklenjena, ima delavec zagotovljeno gotovo plačo in ni se mu vedno treba bati, da se mu plača zniža. Koristne so pa tudi za fabrikante, ker mu ni treba biti v vednem strahu, da pridere delavci v njegovo hišo in zahtevajo boljšo plačo, ki bi jim jo moral dati, če ne, bi pa sledilo še kaj hujšega.

A še nekaj! Res je sicer, da se štrajku mnogokrat ni mogoče ogniti, res je pa

tudi, da bi se število štrajkov zmanjšalo. Popolnoma se jih seveda tudi s tarifnimi pogodbami ne bo odpravilo, ker so mnogokrat opravičeni. Če se tarifne pogodbe na obeh straneh drže in po potečeni dobi zopet nove sklenejo, potem gotovo ne bo treba rok si podajati šele po končani zmagi, ampak že brez vojske.

Še eno stvar naj opomnimo. Tarifnih pogodb bo sklenjenih tem več, čim več bo organiziranih delavcev. Saj je vendar jasno, da fabrikanti ne bodo sklepali pogodb z malim številom organiziranih delavcev, ampak jim bodo kar predpisali plačo in delavni čas. Kdor ima moč, jo tudi rabi. Če je le nekaj delavcev enega podjetja organiziranih, se malo doseže, a če so vsi, potem tudi lahko nastopijo.

Med brati in sestrami.

Ljubljana. Iz tobačne tvornice. Nedostatek v naši tovarni je, da takoj, ko zapusti delavstvo delavnice, zapro okna in jih odpro šele drugi dan, ko pride delavstvo zopet na delo. Delavstvo pride tako v slab zrak in na prepih. Odprta so okna, duri in ventilacijske priprave. Vsekakor to zdravju nikakor ne koristi, pač pa škoduje, ker delavstvo se na prepihu prehladi tudi lahko ob sv. Jakobu, saj prepih škoduje sopilom, od njega bole zobe in tudi protin se pojavlja. Ni čuda, da gre ob takem neprevidnem zračenju toliko denarja iz bolniške blagajne. Zračiti se mora, to je res. A okna naj se odpro, predno pride de-

Ada Negri.

Moja pot.

Če me ljubiš, poglej me na čelo, kjer sije misli in ciljev mojih notranja sila. Strmo stezo sem visoko že prehodila; sivo obzorje se mi pa nad glavo vije.

Trnja bodic po grmeh sem dovolj izpoznala; znana mi suha je žalost mrtve puščave; v meni ne zrcajo se nebeške, jasne višave, marveč v očeh in laseh mi tema je žala.

Ti mi kličeš in praviš: „Ljubim te vroče“... Bilo je, ko sem čula drugačne besede.

Neustrašni uporniki, — žrtve vele in blede, drznih ustnic, oči velike in žgoče, —

prišli so tiho, in ko so prihajali mimo, so mi šeptali: „Imej usmiljenje z nami!“ In z odprtimi so me vabili rokami: „Dekle, bodi naša; mi te želimo!“

„V tvojem osrčju živi naj in te preveva vsaka bolest in vzdih in jok in ječanje, trpke skrbi, ki tajno nam mučijo sanje: vse naj oglašča se v tebi, naj v tebi odmeva!“

„Iz potrte, pa vznesene duše naj žarka dviga se pesem, da naša si! Vstani in hodi pot skalovito, razdrapano! Ponji te vodi čuvstvo pravice, izvoljena nam samotarka!“

„Če opotečeš se, padeš, vzravnaj se in vstani!“

Nad mrličem, ali nad umirajočim pusti teka svojim solzam pekočim, ki so doma ti v sočutja, usmiljenja rani!

„Vročih žil in trudnih kosti naj daruje bratom se tvoje samotno dekleško življenje; in nad vse rane trpinov, nad njihovo trpljenje v pesmi preroški tvoj glas naj se vneto dviguje.“

„V zadnjem viharju pa padi za nas in med nami Muza nove ljubezni!“... Tako je vabila četa neznana. Zdaj sem ti pojasnila, kakšna je pot mi, dokler ne počijem si v jami.

lavstvo v tovarno, da dobi že prezračene prostore. Ako je mogoče, da so pozimi že prižgane luči, ko pride delavstvo v tovarno, je tudi mogoče, da se delavnice prezračijo prej, ko pride delavstvo vanje.

Več prostora v stari tovarni! V stari tovarni je delavstvo zelo, zelo natlačeno, kar v novi ni. Tu dela kartonažno in cigaretno delavstvo. Res, skrajn čas je, da se temu opomore. Čuti je bilo svoj čas, da nameravajo zgraditi pri stari tovarni novo poslopje, kar bi bilo le železi, ker zdaj je delavstvo že preveč na kupu, kar nikakor ni prav. Pa tudi pota iz stare tovarne so preozka in navadno založena s premogom, ali s kakimi lesenimi ali pa železnimi odpadki, da morajo delavke lezti čez. Skrbi naj se za prosta pota in zato naj se nastavi več delavcev, kakor jih je zdaj.

Kamna Gorica. Kdo nasprotuje delavskemu združenju. Le nekoliko smo opisali in namignili neki tvrdki, naj izpremeni svoje postopanje nasproti delavstvu. A danes smo prisiljeni, da jo imenujemo s polnim imenom. Tvrdka „Brata Zupan“ le ne miruje, togoti se in preklinja delavski list „Naša Moč“ in pa delavce, ki so postavili v razstavo „delavske“ prijatelje. Gospod Zupan, ali še veste, kako ste se trudili pred enim letom za delavsko razdruževanje? Spominjate se li še, kako ste se trudili pred enim letom, vabili delavce v svojo hišo, jih ustavljali po cestah in jim prigovarjali, naj izstopijo iz zdruge in naj rajši delajo pri Megušarju! In kako vlogo ste blagovolili igrati v zadevi delavca Matevža Novaka. Mi delavci Vas g. Zupan pozivljamo, nikdar več se ne vtikajte v našo obrt, kakor se mi v Vašo ne! Skrbite rajše za boljše plačo Vašim delavcem, ko še Vaš delovodja ne zasluži 3 krone na dan, drugi delavci pa nekaj vinarjev nad 2 kroni. Javnost naj sodi, ne mi, če je to primerno plačilo pri tako umetnem delu in pri sedanji draginji! Svetujemo Vam, vzemite svojo torbo in potujte od župnišča do župnišča, pa se posvetujte, kaj je boljše za Vas, da delate na to, kako bi uničili ubogo delavstvo, ali pa da se brigate za lastno obrt! Če boste pa še zabavljali čez delavstvo in naše glasilo in izkušali spletkariti, Vas pa še bolj opišemo!

Iz Vevč. Zadnja „Naša Moč“ nam je opisala naš „kurce šrit“, kar je spravilo na dan neki prav imeniten dogodek, ki ga hočem tu opisati. Zgodilo se je takole: kurilci kotlov so imeli toliko dela, da so že kar naprej vedeli, da ne bo dobil nobenega spati. Kaj storiti, da bi imel „kurce šrit“ kaj opraviti, da bi pa hodil celo noč zastoj k nam pa tudi negre. Kaj si izmislijo bistre glavice? Neki delavec priredi nabasanega možica iz cunj in ga prav lično posadi na neki stol, da je prav sladko spal. Kmalu pristopica „kurce šrit“, in kar meni nič tebi nič naravnost nad spečega možička. Seveda na lahno, da bi se ja ne zbudil. Poleg njega postoji in zavpije: „Auf, — auf!“ Seveda je cujnasti stric lepo naprej spal ne meneč se za to fantovsko izzivanje. „Kurce šrit“ ga sune z nogo v jezi, da mu je noge po strani zanesel. On se je tega tako ustrašil, da jo je takoj popihal misleč, da mu je obe nogi odbil. Ker ni dobil živih ljudi, da bi jih tresel, se je pa nad cujnaste spravil. Tega so ga pa delavci sami navadili, da tako rad ruka in trese ljudi, ker ga morajo vedno hoditi rukat kadar ga potrebujejo. Pravijo da so ga enkrat tako rukali da je kar

glava omahovala. Potem si je pa drugo izmislil, rekel je: Zdaj se bom pa kar v svojo kancijo zaklenil, da me ne bojo dobili spat, ker bojo po vratih morali razbijati preden me dobé iz pisarne. Iz tovarniške pisarne je bil pa delavcem dan za zgled češ, zakaj pa on ne spi. Seveda je to zbudilo precej smeha med delavci, da so jim takega zaspanca za zgled postavili. — Sedaj pa pride k nam neki plajh majster iz Grativina, katerega so menda tam ven vrgli, ker je bil glavni vodja lanskega ponesrečenega štrajka. Ker je padel v tako nesrečo bo prišel sem da mu vsaj v zadnjih trenutkih njegovega rdečega življenja, naš rdeči papež podeli svoj blagoslov. No upamo, da mu bo že naše zavedno delavstvo pokazalo, kaj da zna. Na limance mu ne bojo šli drugi kakor le teh par spečih rdečkarjev se bo morda vzdramilo. Čudno se nam le zdi, da vodstvo, takim lumpom pripravljajo tako hitro stanovanje, domači delavec pa ne dobi stanovanja. Tujec ima takoj boljšo plačo, domačin pa mora za zelo nizko plačo delati in si stanovanje sam plačevati ki je zelo drago in drva so pa tudi tako draga, da bomo morali kar sirove jedi uživati. Naj bi se vodstvo tudi na nas enkrat ozrlo. Novemu rdečkarju pa že naprej kličemo naj bo le lep miren če ne mu bomo pa poskrbeli za „lauf pos“ iz Vevške tovarne.

Tržič. Zelo žalostna je usoda nezdrženih delavcev in delavk v Tržiču. Čitali smo v „Naši Moči“ o delavcu v neki tržiški tovarni na polir mašini, kako je hinavsk in nevoščljiv drugim delavcem. Večini delavcev se je dobro zdelo, ko so čitali njegov opis, a povedali so mu pa le nekateri, kaj so brali o njem. In tudi sam je čital svojo obsodbo v listu. Togoten je šel v pisarno h gospodu in mu nese „Našo Moč“. Gospod je prečital list in bolj pameten, kakor „namalani“ delavski prijatelj, mu je rekel: „Če ni res, kar je v listu, dajte preklicati, če je pa res, pa ne morete nič zato.“ In šel je z dolgim nosom iz pisarne. Ko so ga pa vprašali, kaj je opravil, je pa rekel: Bom že pomagal „Strokovnemu društvu“. Najbrže namerava podariti „Strokovnemu društvu“ stotak, pričakujemo ga, ker le tako more pomagati društvu. Morebiti ga sprejme društvo tudi kot člana in ga nauči, da v novi dobi, ki zažareva, dasi počasi, tudi nad Tržičem nikakor niso več na pravem mestu ona sredstva, ko nekda. Zdaj velja o dločnost, odkritost, močatost in poštenost!

Bistrica v Rožu. Koroško. Kakor se morajo povsod na Slovenskem tovarniški delavci boriti za svoje najnavadnejše pravice, katere jim odrekajo navadno nadzorovalni organi, taka in ravnotaka usoda je zadela naše delavstvo. Ni ravno dovolj, da se pri volitvah terorizirajo ljudje na najnesramnejši način, ni dovolj, da se po beraško nizko plačujejo, ni dovolj, da se z marsikaterim dela tako, kakor s kako živino. Hočejo še zabraniti našemu poštenemu delavstvu vstop v naše vrlonovoustano vljeno delavsko društvo, bojijo se izobraženega delavstva. In zakaj se ga bojijo? Vodstvo in sploh vsi nadzorovalni organi morajo že vedeti zakaj in mi smo prisiljeni misliti najslabše. Žalostna resnica je tudi to, da nekateri prenapetneži hočejo zabraniti slovensko petje in tako vzeti delavcem še to domačo zabavo. Ali se jim vse te nakane posrečijo, ne vemo, vendar pa upamo, da tudi delavcem napočijo še boljši dnevi in da

pridejo ti, ki jih preganjajo in zaničujejo, do prepričanja, da ni lepo, niti častno svoje stanovske tovariše, ki jim samim ni v prid, drugim višjim pa v veselje, če jih lažljivo ovadijo. Toliko za danes, kako se bodo stvari razvijale, bom Vam že poročal.

Idrija. Idrijske in vse druge čipkarice hoče podpreti in njih slabo stanje izboljšati nobeden drugi, kakor nekdanji vrli gospodar občinskega premoženja, velemožni suplent za francoski jezik na mestni realki in nedosegljivi ekonom in strokovnjak na čipkarskem polju Dragotin Lapajne v Idriji. Kdor ne verjame, naj here članke v „Slovenskem Narodu“ pa zjutraj na tešče, drugače se mu zna kaj človeškega pripetiti. Te neslanosti pove-ličujejo mamo njegovo, kateri so čipkarice s pogačkami pripomogle do več lepih hiš in drugega premoženja v Idriji. Dragotin Lapajne za katerega je mama veliko tisočakov — pridobljenih pri povzdigovanju čipkarstva — žrtvovala, hoče pa to še nadkriliti, zato piše v „Slovenski Narod“ in kupuje v čipkarski okolici hiše, da bo boljše za kleklarice. Me, kleklarice smo mu za vse to zelo hvaležne ali prepričan naj bo, da bomo še naprej iskale pomoči in dela pri čipkarski šoli v Idriji in naj ta strokovnjak celo golido črnila v „Slovenski Narod“ izlije.

Hvaležne čipkarice.

Trbovlje. Predavanje bo v nedeljo popoldne 25. t. m. v prostorih Pazniškega in delavskega podpornega društva. Govori dr. Krek iz Ljubljane.

Barbarstvo socialistnih demokratov in njih cunja. V Trbovljah so pokazali zadnji čas rdečkarji vso svojo surovost. Za časa štrajka, kakor je že znano, so pljuvali po delavcih, ki so hodili na delo, polivali jih z neprijetno dišečo tvarino, kamenjali in jih pitali z raznimi psovskami. Ali ni to skrajna surovost in neolikanost? Ker v zadnjem štrajku niso ničesar dosegli, zaletuje se predzadnja številka „rdeče cape“, v podporno društvo, ter pravi, da bi bila zmaga gotovo njihova, ko bi ne bile krščanske podgane (prej sive) čisto vse zmešale, ker so šli na delo. Če morda rdečkarji še ne vedo, kakšen namen ima naše društvo hočemo jim prav ob kratkem raztolmačiti. Mi podpiramo eden drugega v slučaju bolezni itd. Tudi mi se poganjamo za delavske pravice, a to le tedaj, kadar vidimo, da je potrebno in uspešno. Ker pa so oni zadnji štrajk sklenili, kar med štirimi očmi in nastavili zahteve, katerim premogokopsko vodstvo, nikakor ni moglo ustreči, mi nismo hoteli štrajkati, ter smo šli na delo. Seveda se mi ne oziramo na blebetanje „rdeče cunje.“ To priobčimo le zato, da o tem izve tudi širša javnost. „Rdeči Prapor“ pri nas sploh noben časopis ni, ampak capa, katera spada na gnojišče. Na njene čeljusti se nihče ne ozira — Najbolj pa še to jezi „rdečokropnike“, ker imajo povsod smolo, kamor se zaletajo. Njih glasilo je: vsakdo, ki ni rdečkar in ne glasuje z nami, proč njim. Zaletavali so se v gg. paznike, pa so pogoreli, zaletavali so se v gg. duhovnike pa so že zopet pogoreli, zaletali so se v g. ravnatelja so jo pa staknili, dobili so 330/0...!

Rdečasu ro v o s t. Nauk domišljavega Korelčka, pokazal je zadnji čas eden njegove peščice, I. Resnik, delavec. V nedeljo 4. t. m. klatil se je Resnik z znanim pretepačem I. Jankovičem ob 2 po noči po cesti, ter sta razsajala, da ljudje ki stanujejo ob cesti niso mogli spati. Pokazati sta hotela, da sta privrženca. Karlčkovega regimenta, zato sta razbila v gostilni gospe Ranzinger par

šip. Vračal pa se je v istem času, neki fant s svojim dekletom z železniške postaje domov. Ko ju Resnik in sodrug Jankovič ugledata, skočil je Resnik, in zgrabil dekleta ter rekel, zdaj greš pa z menoj. Jankovič, znan pretepač pa je skočil na enega fanta ter ga jel suvati. Kaj sta nameravala z dekletom, si lahko mislimo, toda posrečilo se ji je, da mu je ušla. Zlikovca sta hotela potem zopet v njeno sobo vdreti, toda ni se jima posrečilo, razbijala pa sta, da je občinstvo na Vodi mislilo, da se je pripetila kaka nesreča. — Druzega dne je prišlo dekle naznaniti stvar orožnikom. — Zato je šel gosp. Franchetti, krajevni stražnik ponj, ter ga je aretiraj; ko je bil sprašan in izpuščen, bila je njegova prva pot naravnost h Korelčku. Temu je pripovedoval, da ga je stražnik pretepal, da je moral klečati na trioglatem polenu in da ga je udaril z nekim železom po rami, da mu je koj zatekla in modra postala. Korlček je seveda vso stvar sprejel in drugi dan pri eskuziji, je bil že g. Franchetti na dnevnem redu. Korlček ima veliko piko nanj, ker je bil gosp. Franchetti pri njegovi aretaciji navzoč. Linhart je rekel: „Temu hudiču bomo že pokazali, povsod mora biti zraven.“ „Korlček, ne vemo, če te bo Štefka marala, ker si se tako blamiral. Menili smo, da si bolj učen, pa niti tega ne veš, da mora biti, pri vsaki glavni aretaciji, navzoč krajevni redar.“ Žugal je, da bo on spravil g. Franchettita iz Trbovelj. „Korl, le potolaži se, ko bi taki, kot si ti, spravljali redarje in orožnike, potem, bi pač ne bilo več varno iti po cesti poštenim ljudem. Tvoji organizirani sodrugi, bi tedaj pokazali, kaj ste jih ti in tvoji predniki naučili. Pobili bi vsakogar, ki bi ne stal pod rdečo junjo in s svojimi težko prisluženimi krajarji tebi žepe flikaril in grlo mazal. Mesto, da na vsakem shodu zabavljaš črez tega ali onega, pouči rajši svojo „lajbgardo“, naj po cestah in stanovanjih mirujejo in puste poštene ljudi pri miru, drugače bodo romali kot Resnik in več drugih. Ne bo nič koristilo, če bo šel k tebi, ker ti nisi sodnik, sodniško oblast imamo drugje, saj veš, saj si že večkrat imel ž njo opraviti, torej veš, da ni pri Giolesu. — Lahkoživi Korlček pozor, nato, kar govoriš po shodih in kar pisariš v vašo junjo, in kako učiš svoje žepoflikalce. Povej jim rajši kdaj kaj pametnega, saj jih ni treba vedno samo farbat. Vedi da smo v Trbovljah še druge naprednejše stranke od tvoje garde.

Krvoses kapitalizem.

Javornik. Tukaj pri nas moramo mnogokrat delati celih 14 ur na dan in to v časih, ko se potegujejo drugod za 8urni delavnik. Pri nas pa le delaj, ne vpraša te nihče, če moreš ali ne! Kar na tablo zapišejo, pa je. In delavec se vrti celih 12 ur kakor frtavka, pa še dve navrh lačen pa zaspan tudi. In gorje ti, če ne delaš čez šiht! Dva delavca sta šla nedavno ob šestih zvečer domov. Drugi dan sta morala pa „na raport“, kjer so jim odpovedali delo. To nikakor ne gre. Kadar se dela čez čas, naj se to pove opoldne, da zamore delavec naročit večerjo, lačen ne more delati in mu morajo prinesiti od doma večerjo.

Sava. Žalostne razmere v naši tvornici. Delaj, dokler si zdrav, ko pa zbolíš ali pa postaneš kripel, pa pojdi živ v zemljo, ali pa umri! To je usoda savskega delavstva. Zadnja „Naša Moč“ pozivlja može, ki so v načelništvu

„Bratovske skladnice“, da naj kaj store za zvišanje bolniške podpore. Je zares potrebno! Danes pa pozivljemo, naj prične delavstvo nekoliko misliti o delavski bedi. Le poglejmo nekoliko okolu sebe in videli bomo veliko število naših bolnih in ponesrečenih sotrpinov. Naši delavci dobe večinoma, ko so bolni, le po 60 krajcarjev na dan skozi 20 tednov, večinoma imajo družine in kako jim je mogoče živeti v sedanjí draginji, si lahko mislimo. Če moraš v ljubljansko bolnišnico, dobi rodbina le polovico bolniščine. In pri nas vedno poje nesreče zvon danes meni jutri tebi. Delavci! Povejmo našim zapnim možem, naj ne bodo tihi ob občnem zboru naše bratovske skladnice in bolniške blagajne. Zahtevajo naj od tovarne pa tudi od delavcev večjih prispevkov, da bodo bolniške podpore saj po 2 kroni na dan, vsled česar bo beda manjša, kakor je zdaj. Povsod že imajo bolniško podporo po 2 kroni na dan, celo v Mojstrani imajo bolniško dnevno podporo 2 kroni 40 h.

Tudi moramo zahtevati zavarovanje za slučaj nezgode. Pri nas dobiš, ko si nesposoben za delo po nesreči mesečno pokojnino 16 kron, ki je komaj za stanovanje. Ko bi bilo še kaj takih psov, kakor je bil oni sv. Roka, da bi nosili kruh, bi se naši kriplni počutili boljše, kakor se počutijo zdaj. Bratje sotrpini, pomagajmo si sami! Tovarniško vodstvo nima srca za delavce. Ko bi imelo srce, če je en družinski oče bolan, bi dalo iz svojega magacina bolnemu delavcu naprej nekaj živeža, ki bi ga plačal, ko bi postal zdrav. Žalibog pa ni tako. Za en mesec že še dobiš, ko imaš še šiht notri, drugi mesec pa ti že pove magaciner ali skladiščar, da je prišla prepoved! Če greš vsak teden po bolniščino, se krega uradnik nad bolnikom. Veliko je slučajev, ko morajo delavci prositi ravnateljstvo, da izplačajo predujem na bolniščino. Delavci! Pogumno zahtevajmo izboljšanje svojega položaja. Saj imamo strokovno društvo. Pristopajmo vanj! V združenju je moč!

Nedeljski počitek. Če bo šlo tako naprej, kmalu ne bomo več vedli, kdaj je nedelja na Savi. V savskem zvoniku opominjata dva bronasta lonca na nedeljo, pa je prikraj savska nedelja. Prej je delalo le polovico oddelkov, zdaj pa delajo na Novi Martinovki vse nedelje. Vodstvo tovarne menda misli, da delavci niso kristjani, ampak sami Turki. Državni poslanci, usmilite se nas proletarcev, povzdignite svoj glas in zahtevajte strog nedeljski počitek. Kdor bo silil delavce ob nedeljah na delo brez potrebe, plačaj visoko kazen in jej ričet, če je pa delo nujno, naj se plača delavcem trojni šiht!

Z lastnimi močmi.

Društvo „Abstinent“ se je obrnilo pred mesecem na generalno direkcijo tobačnih tovarn na Dunaju s prošnjo, da naj ista zaprične akcijo v svrhu omejitve pitja alkoholnih pijač med tobačnim delavstvom. V odgovoru na to prošnjo poroča generalna direkcija, da je naročila vsem svojim tovarniškim zdravnikom, da naj uvedejo med delavstvom poljudna predavanja, v katerih naj delavstvo opozarjajo na škodljivi, demoralizujoči vpliv alkohola. Direkciji ljubljanske tobačne tovarne pa je naročeno, da naj stopi z

društvom slovenskih abstinentov v ožjo dotiko v svrhu nabave abstinenčne literature, s katero naj se tovarniška knjižnica pomnoži. — To je gotovo lep uspeh mladega društva „Abstinent“, katero vedno podpirajmo!

Jesenice. „I. delavsko konsumno društvo na Jesenicah“, katerega občni zbor bo 25. marca 1906 v prostorih g. I. Čufarja pri Markotu na Savi ob 3. uri popoldne, je imelo revizijo 6. in 7. t. m. pri kateri se je pokazal prav dovoljen uspeh.

Društvo šteje 255 udov z 409 deleži v znesku K 4090. Denarnega prometa je bilo K 147.632. Rezerni zaklad znaša K 4759.41. V tem letu je čistega dobička K 3277.20.

Dividende se bodo izplačale po 4 odstotke.

Kakor je tedaj iz rač. zaključka razvidno, ne stoji društvo na tako slabih nogah, kakor to pripovedujejo njegovi nasprotniki.

Zatorej delavci, združite se in pristopite k prvemu delav. konsum. društvu, ker čim več nas bo, tem večji bo dobiček, ki je pa zopet le Vaš.

Ne nosite pa Vaših trdo prisluženih krajcarjev drugim trgovcem, katerim leži le Vaš denar na srcu, ne pa Vaše težnje, saj ste imeli že mnogokrat priliko se o tem prepričati. Torej na svidenje v I. delavskem konsumnem društvu! Kakor je potrebna stanovska združitev delavstva v strokovnem, tako je potrebna delavska gospodarska samostojnost, ki se pa pridobi le z vstopom v konsum. društvo!

Idrija. V nedeljo 18. t. m. se je vršil shod po § 2, ki so ga sklicali možje katoliške delavske družbe v gorenjih prostorih g. Fr. Didiča. Dnevni red je bil: Idrijska ljudska šola in raznoterosti. Od začetka se je res stvarno govorilo in razpravljalo kaj storiti in katerih sredstev se je potem poslužiti, če odda ministrstvo sedaj c. kr. rudniško ljudsko šolo deželi. S tem bi bil zadan zopet en udarec idrijskemu delavskemu ljudstvu.

Shod je bil precej obiskan med njimi tudi nekaj soc. demokratov in tudi gosp. Berdajs je nas počastil s svojim obiskom in je hotel sejati znani soc. demokratski terorizem a pri nas tega ne poznamo, oni naj hodijo v njihove lokale ljudstvo terorizirati, ne pa v prostore, kjer se ljudstvo zbira k posvetovanju za blagor cele mestne občine. Svetujemo pa g. Berdajsu, da v drugič če ne bode znal k dnevnemu redu govoriti, da molči ali pa doma naj ostane, za nemir delati je vsak otrok dober.

Naposled je napadel g. dekana Arkota, da se kot dež. poslanec poslužuje laži, a on se ne pusti od enega tacega človeka, ki živi na milost in nemilost idrijskih rudarjev, kaj tacega predbacivati, kajti najprvo se morajo soc. demokrati sami posluževati resnice, potem naj šele drugim kaj tacega predbacivajo. Svetujemo pa g. Berdajsu, da raje naj molči, da bomo tudi mi molčali.

Okno v svet.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je razposlala ob letošnjem novem letu 4276 družbinih koledarjev za leto 1906. Od teh je bilo vrnjenih 1223 komadov; žal da večinoma od takih naslovnikov, od kojih smo za trdno priča-

kovali, da nam povrnejo vsaj poštne stroške za dopošiljatev. Glasom družbinih izkazov je bilo do konca februarja 1906 za 1140 koledarjev blagajništvu plačanih 1916 K 49 v. Torej znaša preplačana svota za te koledarje 548 K 49 v. Neplačanih in nevrnjenih pa je še ostalo 1913 koledarjev. Ker se ti koledarji, letos le pesniku „Prešernu“ posvečene vsebine, ki so morda založili koledarju pridejani ček, naj nam pošljejo vplačilo navadnim poštnim potom ali naj pa vrnejo koledar. Naj se ne štejejo te vrstice podpisanemu vodstvu v zlo, kajti ako bi družba ne pazila tudi tu na svoj dobiček, očitati bi se jej smela malomarnost.

Zborovanje gornjeavstrijskih strokovnih društev je bilo 17. septembra 1905. v Lincu. V tej deželi so se že združila vsa strokovna društva cele dežele in ustanovila deželno zvezo strokovnih društev. Posvetovali so se o nedeljskem počitku, o ustanovitvi delavskih izobraževalnih društev in posebno o nadaljni organizaciji. Povsod kjer je le čez 20 delavcev ene stroke naj se ustanovi posebno strokovno društvo, ki zato, da lažje uspeva pristopi k deželni zvezi. Na ta način se delavci med seboj podpirajo. V zadnjem letu so na novo vstopili v organizacijo peki in trgovski pomočniki, ki dosedaj še niso bili organizirani. Vsi odposlanci so bili jako zadovoljni s prospevanjem strok. društev.

Topilnice za svinec. Delavci v takih topilnicah so najbolj izpostavljeni nevarnosti — zastrupljenja. Ravno v naših deželah imamo nekaj takih podjetij in sicer na Kranjskem v Litiji, na Štajerskem v Celju, na Koroškem v Železnikah, v Zilici, blizu Rajbeljna. Delavci so za tako delo jako slabo plačani. Kak mojster ali predelavec še zasluži 3 K na dan, navadni delavci pa nikoli, mnogi niti 2 K ne. Zboli jih vsako leto veliko na zastrupljenju s svincom ker požirajo svinčeni prah in vdihavajo paro pri topilnicah. Drugi dobe velikokrat želodčne bolezni. Mnogo podjetij je državnih, zato je ministerstvo zadnje leto začelo nekaj preiskavati, kako bi se dalo pomagati.

Slovenec

Konrad Skaza

v St. Ulrich, Gröden, Tirol

se priporoča za izdelovanje vseh

podobarskih del

kakor sploh

cerkvenih izdelkov.

**Tovarna
za stole**

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

6 (26-4) izdeluje 2526 26-4

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Darovi.

Za brezposelno delavstvo na Savi so poslali: Kovinarji pri g. Globočniku v Trzinu 3 K; strokovna organizacija v Trzinu K 15-88. Skupaj K 18-88, kateri znesek smo poslali na „Strokovno društvo“ na Jesenicah.

Listnica uredništva. D. A. Trzin. Tvoja jeza nad frančiškanom na Brezjah, ki ti je pri izpovedi odsvetoval abstinenco, je popolnoma opravičena. Če hočejo ostati frančiškani protiabstinentje, naj le ostanejo, a naj druge ne navajajo pri izpovedi k pijančevanju. Čas bi bil, da nastopijo proti frančiškanskim pijanskim pospeševalcem cerkvene oblasti. „Abstinent“ naj se obrne naravnost v Rim.

Tovariš Vinko Zabukovec, Ljubljana. Tvoje „Poslano“ priobčimo prihodnjič. Danes ni bilo mogoče.

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **moške obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi **že kupljeno blago v delo**.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprejemam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom trgovcem priporočam posebni oddelek za izdelavo **konfekcij, oblek za prodajo, od najpreprostejših do najfinejših izvršitve**. Na zahtevo dam tem še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci, trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar

krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

8 52-11

Kdor hoče res postrežen biti z

**dobrim, naravnim belim
in črnim vinom,**

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano
trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

2 12-4

Pozor!

„Slovenska delavska društva!“ Kupujte svoje potrebščine pri znani priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago za ženska in moška oblačila.**

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.